

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ**

Яценко Т. О.

Робоча програма дисципліни

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ЛІТЕРАТУРИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

для здобувачів вищої освіти

**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 014 Середня освіта**

Київ – 2024

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

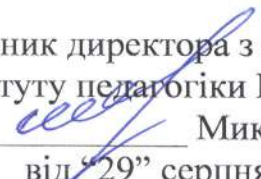
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«ПОГОДЖЕНО»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

 Олег ТОПУЗОВ
від "29" серпня 2024 р.

 Микола ГОЛОВКО
від "29" серпня 2024 р.

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

КИЇВ-2024

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури

 М.О. Павельчук

УДК 373.5.016:82.01 (073)

Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 16 с.

Автори:

Яценко Т. О., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Слижук О. А., кандидат педагогічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Горошкіна О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Тригуб І. А., кандидат педагогічних наук, директорка Пристоличного центру професійного розвитку педагогічних працівників Бориспільського р-ну Київської обл.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Дисципліна за вибором
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 1	<u>014 «Середня освіта»</u>	Рік підготовки
Змістових модулів – 1		3-й
		Семестр
		6-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни *«Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти»* є ознайомлення здобувачів із сучасним станом методики навчання літератури як педагогічної науки, тенденціями її розвитку, актуальними проблемами та ефективними шляхами їх вирішення.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

загальні компетентності (ЗК):

здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії та методики навчання (ЗК 1); здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 2); здатність мислити аналітично та критично у процесі науково-дослідної діяльності (ЗК 3); здатність застосовувати кращі освітньо-педагогічні практики у професійно-педагогічній діяльності (ЗК 4); здатність організовувати продуктивну усну та письмову комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, зокрема у міжнародному середовищі (ЗК 6); здатність цінувати та пропагувати українську культуру та освіту, поважати мультикультурність (ЗК 9);

фахові компетентності (ФК):

здатність використовувати когнітивні та практичні уміння, навички, майстерність та

інноваційність на рівні, необхідному для моделювання та організації освітнього процесу з навчальних дисциплін, предметів та інтегрованих курсів у закладах освіти (ФК 1); здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, розуміти іншомовні наукові тексти за напрямом досліджень (ФК 2); здатність застосовувати практико-орієнтовані методики навчання у професійно-педагогічній діяльності з предметної спеціальності (ФК 3); здатність здійснювати та організовувати проєктну діяльність в конкретній предметній освітній галузі (ФК 4); здатність здійснювати моніторинг та оцінювання результатів власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній освітній галузі, визначати напрями подальших досліджень та індивідуальні професійно-педагогічні потреби (ФК 6); здатність використовувати спеціалізовані уміння та навички розв'язання проблем для виконання кваліфікаційної праці (дисертації) та презентації результатів власних наукових досліджень (ФК 7); здатність організовувати безпечне освітнє середовище (ФК 8).

Результати навчання дисципліни *«Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти»* можна вважати успішними за умови досягнення **програмих результатів**:

ПРН	Знання	Уміння та навички
ПРН 1	знання про різні типи джерел інформації та способи роботи з ними; знання про сучасні технології пошуку, аналізу та інтерпретації професійно значущої інформації; знання про методи та інструменти оброблення та аналізу інформації.	уміння працювати з джерелами різних типів; уміння здійснювати пошук, оброблення та аналіз професійно значущої інформації; уміння застосовувати методи та інструменти для оброблення та аналізу професійно значущої інформації.
ПРН 2	знання про сучасні світові та вітчизняні освітньо-наукові тренди та освітні практики; освітньо-предметні знання (за предметними спеціальностями) відповідно до сучасного стану розвитку відповідної галузі та методики її реалізації; знання про креативне мислення, інноваційну науково-дослідну діяльність в галузі освіти та методи її активізації.	уміння постійно оновлювати знання в галузі освіти та наук про освіту; уміння визначати актуальні проблеми освітньо-предметної галузі, методики навчання як педагогічної науки та пропонувати механізми їх вирішення; уміння застосовувати методики генерування ідей та управлінських рішень; уміння приймати ефективні рішення під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності.
ПРН 3	знання про особливості здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; знання про стратегії застосування аналітичного та критичного мислення.	уміння здійснювати аналітичну діяльність у процесі науково-дослідної роботи та критично оцінювати її результативність; уміння опрацьовувати та оцінювати джерела, застосовуючи стратегії аналітичного й критичного мислення; уміння здійснювати аналітичну діяльність під час організації та реалізації освітнього процесу та критично оцінювати його

		результативність.
ПРН 4	знання про сучасні світові та вітчизняні інноваційні освітньо-педагогічні практики, механізми їх застосування в умовах конкретного закладу освіти.	уміння виявляти кращі сучасні освітньо-педагогічні практики; уміння адаптувати інноваційні освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні; уміння застосовувати інноваційні освітні практики в умовах конкретного закладу освіти.
ПРН 6	знання про комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, міжособистісну та педагогічну взаємодію.	уміння організовувати процес комунікації в освітньому процесі, науковій та управлінській діяльності на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; уміння здійснювати педагогічну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу, наукової діяльності та управління.
ПРН 9	знання про традиції української національної культури та освіти; знання про мультикультурність сучасного суспільства, толерантність та попередження виникнення конфліктних ситуацій	уміння виявляти повагу, цінувати та пропагувати кращі традиції української національної культури й освіти; уміння бути толерантним у сучасному мультикультурному суспільстві.
ПРН 10	знання історико-педагогічних особливостей та тенденцій розвитку методики навчання відповідно до предметних спеціальностей; знання принципів побудови та механізмів реалізації освітніх стандартів, освітніх та модельних навчальних програм; знання вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); знання традиційних та інноваційних методик і технологій моделювання змісту навчання, створення й оцінювання якості сучасного підручника; знання про застосування принципів диференціації та інтеграції в навчанні, компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів; знання сучасних технологій та інструментів контролю й оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.	уміння визначати актуальні проблеми методичної науки та освітньої практики (відповідно до предметної освітньої галузі); уміння моделювати зміст навчальної дисципліни, предмета, інтегрованого курсу та реалізовувати його в навчальній, модельній навчальній програмі та підручнику; уміти визначати вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); уміння здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.
ПРН 11	знання про норми і стилі української літературної мови, використання	уміння здійснювати усну та письмову комунікацію державною мовою

	усного та писемного мовлення знання про прийоми та методи збагачення мовлення здобувачів освіти для висловлення ними думок, почуттів і ставлень в освітньому процесі та процесі науково-дослідної діяльності; знання про стратегії комунікації з учасниками освітнього процесу; знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.	(іноземною/іноземними мовами); уміння застосовувати прийоми та методи збагачення мовлення здобувачів освіти; уміння висловлювати думки, почуття і ставлення в освітньому процесі та процесі науково-дослідної діяльності (державною та іноземною/іноземними мовами); уміння формулювати усно та письмово науково обґрунтовані думки (державною та іноземною/іноземними мовами); уміння формувати в здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації.
ПРН 12	знання особливостей проектування та використання практико-орієнтованих методик навчання з предметних спеціальностей.	здатність добирати, розробляти та використовувати практико-орієнтовані методики з предметних спеціальностей.
ПРН 13	знання про основні етапи та особливості реалізації проєктної діяльності в конкретній предметній галузі; знання про взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час проєктної діяльності; знання про освітній та розвивальний потенціал навчальних проєктів (за предметною спеціальністю); знання про розподіл ролей учасників проєктної групи; знання особливостей управління проєктною діяльністю.	уміння здійснювати взаємодію в проєктній діяльності (для конкретної предметної освітньої галузі); уміння організовувати взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час проєктної діяльності; здійснювати ефективне управління проєктною діяльністю.
ПРН 15	знання критеріїв оцінювання результатів науково-дослідної і освітньої діяльності наукової установи, закладу освіти, науковця та педагогічного працівника; знання форм та інструментарію моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та практичної педагогічної діяльності; знання форм і технологій безперервного професійного розвитку; знання сучасних вітчизняних та зарубіжних тенденцій формування професійної траєкторії науковця та педагога.	уміння встановлювати результати власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній предметній освітній галузі; уміння здійснювати самоаналіз результатів науково-дослідної та професійної діяльності; уміння застосовувати різні форми та інструментарій моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та педагогічної діяльності; уміння визначати індивідуальні професійні потреби; уміння розробляти критерії оцінювання науково-дослідної та педагогічної діяльності;

		уміння коригувати власну професійну траєкторію за результатами оцінювання якості науково-дослідної та педагогічної діяльності.
ПРН 16	знання психолого-педагогічних засад здійснення науково-дослідної діяльності; знання про методики та технології аналізу предметної галузі з метою визначення проблем та розроблення механізмів їх розв'язання; знання вимог до публікацій на здобуття наукового ступеня; знання вимог до кваліфікаційної праці (дисертації), її структури, технології виконання та презентації отриманих наукових результатів;	уміння визначати наукові проблеми в обраній освітньо-предметній галузі; уміння планувати етапи наукового дослідження; уміння добирати оптимальний методологічний інструментарій, застосовувати методи педагогічного і міждисциплінарного дослідження; уміння оформлювати результати дослідження в наукові публікації та супроводжувати їх подання до фахових видань, зокрема, таких, що входять до провідних міжнародних наукометричних баз; уміння оформлювати кваліфікаційну працю (дисертацію) згідно з вимогами; уміння презентувати ключові результати наукового дослідження.
ПРН 17	знання ознак безпечного освітнього середовища; знання особливостей формування та функціонування безпечного освітнього середовища з конкретних предметно-освітніх галузей.	уміння організовувати безпечне освітнє середовище; уміння дотримуватися принципів безпечного освітнього середовища та правил підтримання фізичного й психологічного здоров'я здобувачів освіти під час розроблення та реалізації методичних систем з урахуванням особливостей предметно-освітніх галузей.

У **результаті** вивчення дисципліни «Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти» здобувач має:

знати:

- особливості змісту та структури навчання літератури в закладах загальної середньої освіти, принципи добору змісту та пріоритети розвитку відповідно до стратегії модернізації Нової української школи; психолого-педагогічні та методичні основи навчання літератури, зокрема інтегрованого вивчення літератури; міждисциплінарні зв'язки української мови та літератури; методи, прийоми, форми організації навчальної діяльності учнів на уроках шкільного курсу літератури; сучасні технології опрацювання навчання літератури, зокрема з використанням дистанційної форми; інноваційні методики вивчення початкових тем української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної), зокрема й сучасної літератури;

уміти:

- виявляти та аналізувати актуальні проблеми сучасної теорії та методики навчання літератури; складати планування вивчення навчального матеріалу; формувати мету і завдання вивчення навчальних тем та окремого уроку; використовувати ефективні дидактичні засоби; практикувати сучасні технології, методи і прийоми навчання літератури, зокрема ІКТ; планувати і проводити позакласну роботу з літератури;

бути здатним:

- до розроблення та реалізації інноваційних методик навчання літератури.

Програма навчальної дисципліни «Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти» складається з одного модуля. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінар-ські	практик-ні	самостійна робота
<i>Тема 1.</i> Тенденції розвитку сучасної методики навчання літератури. Шкільний курс літератури в реаліях Нової української школи: зміст, структура, компетентнісний потенціал	12	2	2	-	8
<i>Тема 2.</i> Методи і прийоми вивчення української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у закладах загальної середньої освіти в реаліях сьогодення.	18	2	4	-	12
Всього годин	30	4	6	-	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Тенденції розвитку сучасної методики навчання літератури. Шкільний курс літератури в реаліях Нової української школи: зміст, структура, компетентнісний потенціал	2
2.	Методи і прийоми вивчення української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у закладах загальної середньої освіти в реаліях сьогодення	2
	Разом	4

Тема 1. Тенденції розвитку сучасної методики навчання літератури. Шкільний курс літератури в реаліях Нової української школи: зміст, структура, компетентнісний потенціал.

План:

1. Методика навчання літератури як педагогічна наука.
2. Етапи розвитку методики літератури.
3. Тенденції розвитку сучасної методики навчання літератури.

4. Мета, завдання та основні підходи організації навчання літератури в Новій українській школі.
5. Принципи побудови змісту сучасних шкільних курсів української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної).
6. Програмове та навчально-методичне забезпечення сучасного шкільного курсу літератури.
7. Формування читацької грамотності учнів-читачів.
8. Фахова підготовка вчителів-словесників до навчання літератури в НУШ.

Тема 2. Методи і прийоми вивчення української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у закладах загальної середньої освіти в реаліях сьогодення.

План:

1. Сучасні методи, прийоми та технології вивчення літератури.
2. Компетентнісно орієнтовані завдання в шкільному курсі літератури.
3. Читання та інтерпретація сучасної літератури з урахуванням вікових психологічних особливостей художнього сприймання учнів-читачів.
4. Види контексту та його використання в процесі шкільного аналізу художнього твору.
5. Реалізація інтегрованого підходу в процесі вивчення літератури.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Засоби навчання літератури в закладах загальної середньої освіти	2
2.	Інформаційно-комунікаційні технології в процесі навчання літератури	2
3.	Формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання літератури в закладах загальної середньої освіти	2
	Разом	6

Тема 1. Засоби навчання літератури в закладах загальної середньої освіти (2 год)

Питання для обговорення:

1. Дидактичні функції підручника літератури в реаліях Нової української школи.
2. Принцип наочності та сучасні засоби візуалізації в процесі літературної освіти.
3. Медіатекст як засіб навчання літератури.

Тема 2. Інформаційно-комунікаційні технології в процесі навчання літератури (2 год)

Питання для обговорення:

1. Види інформаційно-комунікаційних технологій та способи їх використання на уроках літератури.
2. Онлайн-інструменти для дистанційного і змішаного навчання літератури.
3. Підготовка вчителя до уроку літератури з використанням ІКТ.

Тема 3. Формувальне оцінювання результатів навчання літератури в закладах загальної середньої освіти (2 год)

Питання для обговорення:

1. Взаємодія учителя та учнів як фактор якісного проведення формувального оцінювання результатів навчання літератури.
2. Інструменти формувального оцінювання у процесі навчання літератури.
3. Підсумкове оцінювання та виставлення оцінок.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни *«Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти»* спрямований на закріплення теоретичних знань, набуття та удосконалення практичних навичок і вмінь здобувачів, що сприятиме формуванню професійної майстерності майбутніх докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 5 тем (по 4 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання або презентації.

Звіт за виконання самостійної роботи – під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, що підготовлено письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	Підготовка та презентація на семінарському занятті навчальної програми з української літератури або інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) на основі модельної навчальної програми для НУШ (для одного із 5-9 класів).	4
2	Підготовка та презентація проєкту уроку вивчення художнього твору сучасної літератури із використанням онлайн-інструментів (за вибором здобувача освіти).	4
3	Підготовка та презентація проєкту уроку вивчення художнього твору класичної літератури із використанням сучасних засобів візуалізації (за вибором здобувача освіти)	4
4	Підготовка діагностувальної роботи за однією із тем підготовленої навчальної програми із використанням інтерактивних завдань на онлайн-платформах (за вибором здобувача освіти)	4
5	Підготовка доповіді з актуальних проблем методики навчання літератури, її презентація та публікація тез у збірнику матеріалів фахової педагогічної конференції.	4
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;

- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- метод проблемного викладання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій і семінарських занять, практичні – у межах самостійної роботи здобувачів. На лекційних і семінарських заняттях застосовуються такі словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія. Також практикуються наочні методи навчання: ілюстрація, презентація.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) і месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального змісту здійснюється шляхом опитування й оцінювання їхніх знань під час семінарських занять, виконання самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних тестувань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового контролю (заліку). Водночас обов'язково враховується: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; неприпустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на семінарських, лекційних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схему нарахування балів з дисципліни наведено в таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік										Підсумковий контроль	Сума
Т1				Т2						15	100
Л	С	С/р	С/р	Л	С	С	С/р	С/р	С/р		
5	10	9	9	5	10	10	9	9	9		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	
1-34	F	незадовільно з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Комп'ютерні презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти» – *рукопис*.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бондаренко Ю. І. Загальна модель шкільного навчання української літератури : монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя. 398 с.
2. Гоголь Н. В. Культурологічний підхід у змісті шкільної літературної освіти (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): монографія / за наук. ред. д-ра. пед. наук Т. О. Яценко. Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. 484 с.
3. Грицак Н. Р. Теорія і методика жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів : монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 400 с.
4. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навч. посіб. Київ : Освіта України, 2009. 464 с.
5. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. Н. Й. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
6. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: посіб. для студ. вищ. закладів освіти. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.
7. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студ.-філ. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.

8. Теоретико-методичні засади вивчення літературних курсів за вибором у профільній школі: монографія; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ: Пед. думка, 2012. 200 с.
9. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.
10. Шуляр В. І. Сучасний урок літератури: монографія. Миколаїв: Іліон, 2014. 553 с.
11. Яценко.Т.О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина XX – початок XXI століття): монографія. Київ,; Педагогічна думка, 2016. 360 с.

Додаткова

1. Бійчук Г. Л., Фасоля А. М. Новітня українська література (кінця XX–початку XXI ст.) : метод. посіб. Київ : Пед. думка, 2012. 86 с.
2. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головки. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. 187 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-736-7-2023-190>. URL: <https://undip.org.ua/library/diahnostyka-ta-kompensatsiia-osvitnikh-vtrat-u-zahalniy-seredniy-osviti-ukrainy-metodychni-rekomendatsii/>
3. Гоголь Н. В. Культурологічні основи змісту шкільної літературної освіти: методологічні підходи дослідження. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*: наук. вид. Глухів: Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2020. Вип. 2 (43). С. 165–176. (Серія: Педагогічні науки).
4. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови. Методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засе́кіної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. 296 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-983-360-0-2022-70>.
5. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засе́кіної ; Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. 192 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-737-4-2023-192>. URL: <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>
6. Овдійчук Л. М. Специфіка інтегрованого вивчення літературознавчих курсів у професійній підготовці майбутніх вчителів української мови та літератури. *Теоретична і дидактична філологія*: зб. наук. пр. Переяслав: Домбровська Я. М. 2020. Вип. 32. С. 48–59 (Серія «Педагогіка»).
7. Слижук О. А. Проблема шкільного літературного канону в методичній науці: аналіз стану дослідження. *Інноваційна педагогіка*: науковий журнал. 2021. Вип. 36. С. 84–88. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726219/>
8. Слижук О. А. Моделювання уроків вивчення сучасної української літератури для молодших підлітків. *Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Херсонського державного університету. Одеса: ВД «Гельветика», 2023. Вип. 101. С. 8–13. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735281>
9. Слижук О. А. Використання цифрових додатків до підручника української літератури у процесі формування читацької грамотності учнів. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи.*: матеріали XII-ї міжнарод. наук.-практ. конф. (22 квітня 2022 року, м. Конін – Ужгород). Конін – Ужгород : Посвіт, 2022. Т. XII. С. 90–91. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730442/>

10. Слижук О. А. Формування гуманістичного світогляду підлітків у процесі вивчення сучасної української літератури в гімназії. *Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи*: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (28–29 травня 2021 р., м. Запоріжжя); за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя: Гельветика, 2021. С. 124–126. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725278/>

11. Слижук О. А. Вивчення особистості сучасного письменника в 5-7 класах НУШ: особистісний контекст. *Особистість в історії, літературі та методиці навчання*. Україні, її незламним героям-захисникам, волонтерам та країнам-союзникам присвячується: зб. тез IV міжнарод. наук.-практ. (27 жовтня 2023 р., м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ: Івано-Франківський ОППО, 2023. С. 67–69. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737583/>

12. Тригуб І. А. Залучення біографічного контексту в процесі вивчення художнього твору. Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи : зб. тез доповідей I всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 10 квітня 2020 р., м. Запоріжжя; за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко. Запоріжжя : АА ТанDEM, 2020. С. 61–63.

13. Тригуб І. А. Реалізація принципу контекстності в сучасних шкільних підручниках української літератури для старших класів. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. VIII Волошинські читання: зб. тез всеукр. наук.-практ. конф. / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. С. 218–223.

14. Яценко Т. О. Підручник літератури як засіб розвитку самостійної читацької діяльності учнів у реаліях Нової української школи. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. пр. Київ : Пед. думка, 2021. Вип. 27. С. 299–307. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728612/>

15. Яценко Т. О. Формування читацької грамотності учнів у системі шкільної літературної освіти: психолого-педагогічний аспект. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 79. Т. 2. (Серія «Педагогічні науки: реалії та перспективи»). С. 214–218. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724957/>

16. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Новий навчальний предмет Нової української школи: інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). *Всесвітня література в школах України*. 2022. № 5–6. С. 5–8. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731503/>

17. Яценко Т. О. Формування громадянської компетентності учнів у процесі вивчення української літератури в НУШ. *Десяті Довженківські читання*: зб. наук. пр. Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка; за заг. ред. А. О. Новикова. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 67–72. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733032>

18. Яценко Т. О. Інтеграція в сучасній шкільній літературній освіті: програмове, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал. *Джерело освітніх інновацій*. Науково-методичний журнал «Література та мистецтво: ідеї інтегрованого навчання». Випуск 4 (44). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. С. 12–19. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737127>

19. Яценко Т. О. Культурологічна домінанта змісту сучасної шкільної літературної освіти. *Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи*: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (28–29 травня 2021 р., м. Запоріжжя); за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя : Гельветика, 2021. С. 155–157. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/72552>

20. Яценко Т. О. Дидактичні функції підручника літератури в умовах Нової української школи: *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 вересня 2021 р., м. Київ). Київ : «Видавництво Валентина», 2021. С. 239–241. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/727359/>

21. Яценко Т. О. Національно-патріотичне виховання учнів: змістовий і методичний аспекти шкільного курсу української літератури НУШ. *Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (29–30

квітня 2022 р., м. Київ). Київ: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2022. С. 43–47 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730938/>

22. Яценко Т. О. Формування ключових компетентностей учнів у системі шкільної літературної освіти. *Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. (електронне видання), (20 травня 2022 р., м. Ізмаїл Одеської обл.). Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. С. 117–121. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732212>

23. Slyzhuk O. A. Synergy of approaches to teaching modern ukrainian literature to teenagers in gymnasium. *Actual problems of philological sciences and methods of teaching: collective monograph* / O. Goroshkina, I. Hlukhovtseva, K. Hlukhovtseva, V. Kyzylova, etc.; edited by Professor V. V. Kyzylova. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2021. С. 192–210. (анг.) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726080/>

24. Yatsenko Tamila Context Study of Literary in the System of Specialized School Education. *Actual problems of philological sciences and methods of teaching: collective monograph* / O. Goroshkina, I. Hlukhovtseva, K. Hlukhovtseva, V. Kyzylova, etc.; edited by Professor V. V. Kyzylova. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2021. С. 230–251. (анг.) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726077/>

25. Yatsenko T., Hohol N., Dichek N., Bailo I., & Slyzhuk O. Realization of culturological approach in contemporary educational space of Ukraine. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. № 12(1). с. 201–210. (анг.) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731265>

УДК 373.5.016:82.01 (073)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.).

Яценко Т. О., Слижук О. А. Актуальні питання методики навчання літератури в закладах загальної середньої освіти: Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).[Електронне видання]. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2024. 16 с.

Рецензенти:

Горошкіна О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Тригуб І. А., кандидат педагогічних наук, директорка Пристоличного центру професійного розвитку педагогічних працівників Бориспільського р-ну Київської обл.

Зміст курсу розкриває специфіку становлення вітчизняної методики навчання літератури, тенденції її розвитку, актуальні питання шкільної літературної освіти та можливості їх продуктивного вирішення.

The content of the course reveals the specifics of the formation of the blighty method of teaching literature, the trends of its development, current issues of school literary education, and the possibilities of their productive solution.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024 рік

© Яценко Т. О., 2024 рік

© Слижук О. А., 2024 рік